

בע"ח (רמלה) 57281-01-13 - ישראל מאיר פרוש נ' מדינת ישראל - בית המכס נתב"ג לוד

בע"ח (רמלה) 57281-01-13 - ישראל מאיר פרוש נ' מדינת ישראל - בית המכס נתב"ג לודשלו רמלה
בע"ח (רמלה) 57281-01-13
ישראל מאיר פרוש

נגד
מדינת ישראל - בית המכס נתב"ג לוד
בית משפט השלום ברמלה
[06.03.2013]
כב' השופט זכריה ימיני
החלטה

המאשימה הגישה נגד הנאשם כתב אישום על הכנסת טובין החייבים במכס ארצה, בלי להצהיר עליהם ובלי לשלם עליהם מכס, מס קניה ומע"מ. על מנת לבסס טענה מן הצדק, ביקש הנאשם נתונים, שלטענתו מהווים חומר חקירה. כללי:

כתב האישום:

1. ביום 26.1.12 הגישה המאשימה כנגד הנאשם כתב אישום בתיק פלילי 61666-01-12 (להלן-"התיק הפלילי"). בפרק העובדות שבכתב האישום נכתב כדלקמן:
"1. ביום 13.11.11 יצא הנאשם מהארץ לחו"ל לצורך רכישת סיגריות בכמות מסחרית.
2. ביום 14.11.11 או בסמוך לכך הגיע הנאשם מחו"ל לישראל דרך נמל התעופה בן גוריון (להלן-"נתב"ג") כשהוא נושא עמו מטען לווזאי.
3. הנאשם הוזמן לבדיקה ע"י פקיד המכס הניצב ב"מסלול הירוק" ובבדיקה נמצאו במזוודה שהייתה עמו 35 קרטונים (פקטים) סיגריות תוצרת חוץ ובמזוודה נוספת השייכת לנאשם ומהווה חלק ממטען הלוואי שלו 66 קרטונים (פקטים) סיגריות (להלן-"הסיגריות").
4. הסיגריות שנמצאו במטען הלוואי של הנאשם חייבות במעבר במסלול האדום, הצהרה על הטובין ובתשלום מסים.
5. הנאשם ייבא את הסיגריות מתוך כוונה להונות את האוצר ולהבריח 20,200 סיגריות (101 קרטונים, בכל קרטון 10 חפיסות, ובכל חפיסה 20 סיגריות) עתירות מסי יבוא ללא תשלום מס הקניה ומע"מ החלים ביבואם.
6. המסים החלים על הטובין הם: מס קניה בסך 10,767 ₪ ומע"מ בסך 1,794 ₪ על הטובין שערכם ס.י.ף. 1,616 ₪.
נא.
2. בפרק ב' של כתב האישום כתבה המאשימה כי הוראות החיקוק לפיהם מואשם הנאשם הינם:

- 1) מעבר ב"מסלול הירוק" - עבירה לפי תקנה 42 לתקנות המכס, התשכ"ו-1965 יחד עם תקנה 30 א', ג', ד', ה', ו' לתקנות המכס יחד עם סעיף 30א לפקודת המכס.
- 2) הברחת טובין - עבירה לפי סעיף 211(א)(1) לפקודת המכס.
- 3) הטעיית פקיד המכס בפרט מסוים העלול לפגוע במילוי תפקידו - עבירה לפי סעיף 212(א)(9) לפקודת המכס.
- 4) עשיית מעשה כדי להתחמק מתשלום מס קניה - עבירה לפי סעיף 22(א)(5) לחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952.
- 5) מסירת ידיעה לא נכונה - עבירה לפי סעיף 17(א)(3) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976. הבקשה לחומר חקירה - טענות הצדדים:
3. בדיון שנערך ביום 2.7.12 בפני המותב בפניו מתברר התיק הפלילי טען הנאשם טענה של אכיפה בררנית. להוכחת טענת האכיפה הבררנית הגיש הנאשם ביום 29.1.13 בקשה לעיון בחומר חקירה כדלקמן:
 - 1) חומר חקירה הנוגע למדיניות האכיפה ביחס לעבירה על תקנה 42 לתקנות המכס, התשכ"ו-1965, כעבירה מנהלית, מהלך שבע השנים האחרונות, ובכלל זה חומר חקירה הנוגע לשינוי נהלים ו/או מדיניות ככל שחלו, במהלך התקופה האמורה ונימוקים לעריכת שינויים אלה.
 - 2) חומר החקירה הנוגע למספר הקנסות המנהליים שהוטלו, מול מספר כתבי אישום שהוגשו במהלך התקופה בכלל, וכן מספר קנסות שהוטלו מול כתבי אישום שהוגשו תוך התייחסות לעברו של החשוד בעבירות דומות (האם מדובר בעבירה מנהלית חוזרת), גיל, סוג וכמות הטובין, ובנסיבות המיוחדות הנוגעות לבקשה זו גם המגזר החברתי-דתי אליו משתייך החשוד והנמקות להגשת כתבי אישום, במקרים השונים.
 - 3) כתבי אישום שהוגשו ב"מסלול הירוק" כשהחשוד נושא עמו טובין חבים בהצהרה מסוג סיגריות, בכמות דומה לזו המיוחסת לנאשם בכתב האישום, והנמקות התביעה להגשת כתבי אישום במקרים אלה, לצד מספר קנסות מנהליים שהוטלו במקרים דומים מהלך התקופה האמורה בכלל, ובמהלך שלוש השנים האחרונות בפרט.
 - 4) רשימת החומר שנאסף או נרשם על ידי הרשות החוקרת, כשהיא ערוכה כדין.
4. בדיון שנערך בפני בבקשה ביום 17.2.13 הודיעה ב"כ הנאשם שעד לקיום הדיון נענתה בקשתה שבסעיף 4, כך שנותר לדון אך ורק ב-3 בקשותיה הראשונות.
5. הנאשם נימק את בקשתו לקבלת חומר החקירה הנ"ל בנימוקים שפורטו בבקשה ובדיון שנערך בפני, כדלקמן:
 - 1) הנאשם הוא אדם צעיר (יליד 1990) הנמנה עם המגזר הדתי-חרדי;
 - 2) אילו היה הנאשם מואשם רק בהוראת החיקוק הראשונה, נראה שלא היו לו טענות כנגד כתב האישום. אלא שהמאשימה הוסיפה הוראות חיקוק שבסעיפים 2 עד 5 לפרק ב' לכתב האישום, ובכך הפכה המאשימה את כתב האישום לחמור יותר מכתבי אישום של מי שנתפס בעבר והואשם על מקרים דומים;

- (3) חומר החקירה שהועמד לעיון הנאשם, כולל נימוקי המאשימה לבחירת בדרך אכיפה מחמירה של הגשת כתב אישום, הנמקה אשר מתחייבת לפי סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות. לפי הנימוקים, החליטה המאשימה להגיש כנגד הנאשם כתב אישום, בין היתר, בשל מה שהוא לגישתה מכת מדינה של יציאת בחורי ישיבה לחו"ל לצורך קניית סיגריות, וקיים "אינטרס ציבורי לצורך הרתעת הנוסע ובחורי ישיבה אחרים שהעונש יהיה פומבי ומרתיע...". עיצוב מדיניות אכיפה בשל דת, אמונה ו/או שיוך מגזרי של החשוד, אינו עולה בקנה אחד עם ערכי יסוד של משפטנו. כך גם במקרה שלפנינו, הנתון מהווה שיקול להגשת כתב אישום, שכן הנתון האמור מהווה, ולו לכאורה, נתון כבד משקל, ואפשר, נתון מכריע;
- (4) הנאשם לא שקט על שמריו, וביום 6.8.12 פנה לממונה על חופש המידע ברשות המכס לקבלת מידע על מדיניות האכיפה של העבירה המנהלית (כולל בפילוח לפי נתוני גיל, מגזר, ועוד), אך למרות כל מאמציו לקבל את המידע, טרם קיבל מידע זה;
- (5) מאחר ואמונתו הדתית של הנאשם נלקחה בחשבון, והדברים הועלו על הכתב, לכן עובדה זו מקימה טענת הגנה מן הצדק, ולשם הוכחת טענה זו מבקש הנאשם את חומר החקירה שביקש;
- (6) הנאשם הפנה את בית המשפט לתיק פלילי 30590-03-12 בו נאשם אחר י"בא 96 קרטוני סיגריות, הוגש נגדו כתב אישום אך ורק על מעבר ב"מסלול הירוק", והנאשם נשלח לקבלת תסקיר, ולתיק פלילי 16661-06-10 בו נאשם אחר י"בא ארצה 99 קרטוני סיגריות והוגש כנגדו כתב אישום אך ורק על מעבר ב"מסלול הירוק";
- (7) ההחלטה שעל בית המשפט ליתן היא האם הונחה תשתית ראשונית לאורה זכאית ההגנה לקבל את חומר החקירה המבוקש.
6. המאשימה התנגדה לבקשת הנאשם להעברת חומר החקירה שביקש, ונימקה התנגדותה בנימוקים כדלקמן:
- (1) אכן קיימת תופעה של בחורי ישיבה בגילאים 21 עד 23 אשר יוצאים למוסקווה ליום אחד, קונים כמויות מסחריות של סיגריות ומנסים לעבור במסלול הירוק בלי להצהיר;
- (2) בגלל שיש מקרים חוזרים ונשנים של תופעה זו, מוגשים כתבי אישום בגין הברחת הסיגריות;
- (3) בדיון מיום 2.7.12 דחה כב' השופט קובו את טענת הנאשם להגנה מן הצדק אשר מתייחסת לשינוי מדיניות;
- (4) אמנם הפרקליט שהחליט להגיש כתב אישום ציין שמדובר בבני ישיבות, אך הדבר נעשה בתום לב, תוך שהוא מציין את התופעה שנגלית לעיניו מהמקרים המובאים בפניו;
- (5) אין כל רצון להתנכל לבני הישיבות, אלא לטפל בתופעת ההברחות של קרטוני סיגריות אשר הפכה למכת מדינה. דיון ומסקנות:
- המישור הנורמטיבי:
7. סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 קובע:

"(א) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו.

(ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו.

(ג) בקשה לפי סעיף קטן (ב) תידון לפני שופט אחד ובמידת האפשר היא תובא בפני שופט שאינו דן באישום.
(ד) "

8. ההלכות שקבעה הפסיקה לגבי סעיף 74 והצריכות לענייננו הינן כדלקמן:

(1) המונח "חומר חקירה" שבסעיף 74 הנ"ל אינו ניתן להגדרה מדויקת וממצה, והוא כולל כל חומר שקשור באופן ישיר או עקיף לאישום ונוגע ליריעה הנפרשת במהלך האישום הפלילי. מבחן העל לסיווג "חומר חקירה" הוא מידת הרלוונטיות שלו. אין לפרש את המונח "חומר חקירה" פירוש דווקני ומצמצם, המוגבל לחומר הראיות הנוגע אך ורק במישרין לעבירה המיוחסת לנאשם. הנטייה היא למתן פירוש מרחיב. די גם בנגיעה עקיפה. לשון אחרת, "חומר חקירה" הוא גם ראיות השייכות באופן הגיוני ל"פריפריה של האישום", אשר להן עשויות להיות רלוונטיות לאישום או לניהול ההגנה. (בש"פ 10283/09 אליר לדר נ. מדינת ישראל, פורסם בנבו, 19.1.10);

(2) הטענה של אכיפה בדרנית נכנסת תחת המטריה של הגנה מן הצדק. הביקורת השיפוטית על החלטות של התביעה הכללית להעמדה לדין, ובמיוחד אי העמדה לדין, מצומצמת ביותר. משהיקף הביקורת מצומצם, קיים צידוק להפעלת מנגנוני בקרה אחרים לגבי החלטות בדבר בעמדה לדין, וביתר שאת כאשר לאי העמדה לדין. מנקודת מבט זו, בהחלט ראוי לאפשר לנאשם לעיין בהחלטות רלוונטיות של התביעה הכללית. אמלא תינתן לנאשם גישה להחלטות, ספק אם יוכל הוא לבסס טענה בדבר אכיפה בדרנית. (ע"מ 2398/08 מדינת ישראל-משרד המשפטים נ. אליצור סגל, פורסם בנבו, 19.6.11);

(3) על מנת לבסס טענת אכיפה בדרנית ולהוכיחה יש להניח תשתית עובדתית מתאימה (ע"פ 8551/11 יצחק כהן סלכגי נ. מדינת ישראל, פורסם בנבו, 12.8.11). על הנאשם להוכיח כי ההבחנה שערכה התביעה בינו לבין נאשמים אחרים הנמנים עם אותה קבוצת שוויון, היא שרירותית, מפלה או שביסודה שיקולים זרים (בש"פ 7148/12 עז אלאדין כנאנה נ. מדינת ישראל, פורסם בנבו, 14.10.12)
חומר חקירה הנוגע למדיניות האכיפה ולסעיפי האישום:

9. הנאשם מבקש לקבל לידיו חומר חקירה הנוגע למדיניות האכיפה ביחס לעבירה על תקנה 42 לתקנות המכס, התשכ"ו-1965, כעבירה מינהלית, מהלך שבע השנים האחרונות, ובכלל זה חומר חקירה הנוגע לשינוי נהלים ו/או מדיניות ככל שחלו, במהלך התקופה האמורה ונימוקים לעריכת שינויים אלה. כן מבקש הנאשם לקבל לידיו כתבי אישום שהוגשו ב"מסלול הירוק" כשהחשוד נושא עמו טובין חבים בהצהרה מסוג סיגריות, בכמות דומה לזו המיוחסת לנאשם בכתב האישום, והנמקות התביעה להגשת כתבי אישום במקרים אלה, לצד מספר קנסות מנהליים שהוטלו במקרים דומים מהלך התקופה האמורה בכלל, ובמהלך שלוש השנים האחרונות בפרט.
10. את טענת הנאשם בדבר הגנה מן הצדק עקב שינוי מדיניות והכללת הוראות חקיקים בכתב האישום שלא היו בכתבי אישום על מקרים דומים, דחה כב' השופט קובו בהחלטתו מיום 2.7.12, בה קבע בעמ' 2 לפרוטוקול שורות 28-29, כדלקמן:
- "בנוגע לטענת הגנה מן הצדק, אשר מתייחסת לשינוי מדיניות, ולכך לא היה מקום להגיש כתב אישום כנגד הנאשם, ולחילופין לא היה מקום להגיש בעבירות שהוגשו, לא מצאתי בטענה כל ממש."
11. משדחה כב' השופט קובו את שתי טענות אלו של הנאשם, אין להיזקק לבקשתו למסור חומר חקירה הנוגע לשתי טענות אלו.
- חומר חקירה בנוגע לגיל ומגזר חברתי-דתי:
12. הנאשם מבקש לקבל חומר חקירה הנוגע למספר הקנסות המנהליים שהוטלו, מול מספר כתבי האישום שהוגשו במהלך התקופה בכלל, וכן מספר קנסות שהוטלו מול כתבי אישום שהוגשו תוך התייחסות לעברו של החשוד בעבירות דומות (האם מדובר בעבירה מנהלית חוזרת), גיל, סוג וכמות הטובין, ובנסיבות המיוחדות הנוגעות לבקשה זו גם המגזר החברתי-דתי אליו משתייך החשוד והנמקות להגשת כתבי אישום, במקרים השונים. את טענתו זו מבסס הנאשם על נימוקי התביעה להגיש כנגדו כתב אישום חמור, ולא להסתפק בקנס מנהלי או באישום של מעבר ב"מסלול הירוק" ללא הצהרה.
13. אכן בנימוקי התביעה להגשת כתב אישום כנגד הנאשם נטען לתופעה בה בני ישיבות יוצאים מהארץ למזרח אירופה ליום אחד וחוזרים עם קרטונים רבים של סיגריות, בלי להצהיר עליהם כדין. כאשר קוראים את ההחלטה, או את קטע זה של ההחלטה קשה שלא להתרשם שכוונת התביעה בדברים אלו הייתה לתת מכנה משותף לפלח מסויים מהאוכלוסיה אליו משתייכים מי שנתפסו בעבירה זו בנסיבות דומות, בלי לתת משקל כלשהו לדתם או לאמונתם של בני הישיבה. ייתכן שהתביעה מצאה שהמכנה המשותף של כל מי שהיה מעורב באותם מקרים הוא שהם בני ישיבה היוצאים מהארץ ליום אחד לאחת ממדינות מזרח אירופה. מאחר ועסקינן במשפט פלילי, אשר די לו לנאשם לעורר ספק סביר באשמתו, אין מנוס אלא להיעתר לבקשת הנאשם, ככל שהיא מתייחסת לחלק זה של בקשתו.
14. יחד עם זאת, אם יעלה מחומר החקירה שממצאי המאשימה נכונים, ייתכן וחומר החקירה יהיה לרועץ לנאשם.
15. הנאשם בקש את חומר החקירה לתקופה של 7 שנים שקדמו להגשת כתב האישום. הנאשם לא מנמק מדוע הוא מבקש את חומר החקירה לתקופה של 7 שנים. מכתבי האישום של נאשמים אחרים שהגישה ב"כ הנאשם לבית המשפט עולה שכתב האישום המוקדם ביותר הוגש בחודש יוני 2010. סביר להניח שמעשה העבירה נעשה מספר חודשים קודם הגשת כתב האישום. על כן, סבור אני שיש להיעתר לבקשת הנאשם באופן חלקי בלבד, ולהורות למאשימה למסור לנאשם את חומר החקירה בנוגע לגיל ומגזר דתי לתקופה שתחילתה ביום 1.1.10 ועד ליום הגשת כתב האישום.
- סוף דבר:
- לאור כל האמור לעיל, אני מורה למאשימה למסור לנאשם חומר החקירה הנוגע למספר הקנסות המנהליים שהוטלו, מול מספר כתבי האישום שהוגשו לגבי אירועים מיום 1.1.10 ועד ליום הגשת כתב האישום, וכן מספר הקנסות שהוטלו מול כתבי אישום שהוגשו באותה תקופה תוך התייחסות לעברו של החשוד בעבירות דומות (האם מדובר בעבירה מנהלית חוזרת), גיל, סוג וכמות הטובין, ובנסיבות המיוחדות הנוגעות לבקשה זו גם המגזר החברתי-דתי אליו משתייך הנאשם והנמקות להגשת כתבי אישום, במקרים השונים.
- על המאשימה לבצע האמור בהחלטה זו בתוך 45 יום.
- בהתאם להסכמת הצדדים, תשלח המזכירות לצדדים החלטה זו.
- ניתנה היום, כ"ד אדר תשע"ג, 06 מרץ 2013, בהעדר הצדדים.